

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 24CoP/52/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2116211562
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 01. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Magdaléna Krajčovičová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2017:2116211562.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Magdaléna Krajčovičová a sudkýň: JUDr. Andrea Dudášová a JUDr. Ľuboslava Vanková, v právnej veci starostlivosti o maloleté dieťa: Z. O., narodená XX.X.XXXX, bytom u matky, zastúpené kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava, so sídlom Jána Bottu 4, Trnava, dieťa rodičov: matka Ing. T. O., narodená X.XX.XXXX, bytom Q. Z. X. XX a otec X. O., narodený X.XX.XXXX, bytom M. B. XXXX/XX, X., o zvýšenie výživného, na odvolanie otca proti rozsudku Okresného súdu Trnava č. k. 22P/41/2016-106 zo dňa 28.7.2016 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Trnava č. k. 22P/41/2016-117 zo dňa 8.8.2016, takto

rozhodol:

- I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením súdu prvej inštancie potvrdzuje.
- II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom v spojení s opravným uznesením súd prvej inštancie výrokom I. zvýšil s účinnosťou od 16.5.2016 výživné otca pre maloletú Z., nar. XX.X.XXXX, zo sumy 90 eur mesačne na sumu 230 eur mesačne, ktoré výživné je otec povinný platiť vždy do 15. dňa každého mesiaca vopred k rukám matky, výrokom II. nedoplatok otca na zročnom výživnom za obdobie od 16.5.2016 do 31.7.2016 vo výške 402,26 eur povolil otcovi zaplatiť v mesačných splátkach po 15 eur spolu s bežným výživným pod hrozbou straty výhody splátok, výrokom III. zmenil rozsudok Okresného súdu Trnava č. k. 12C/67/2009-31 zo dňa 30.10.2009 v časti výšky výživného pre maloletú, výrokom IV. rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Napadnutý rozsudok v spojení s opravným uznesením súd prvej inštancie odôvodnil právne aplikáciou ust. § 62 ods. 1, ods. 2, ods. 3, ods. 4, ods. 5, § 75 ods. 1, § 77 ods. 1, § 78 ods. 1 veta prvá Zákona o rodine, § 2 ods. 1, § 121, § 52 Civilného mimosporového poriadku, § 224 Civilného sporového poriadku.

3. Súd prvej inštancie vychádzal zo skutkových zistení, že od ostatného určenia výživného rozsudkom Okresného súdu Trnava č. k. 12C/67/2009 zo dňa 30.10.2009 na strane maloletej Z. došlo k zmene okolností, ktoré boli podkladom predchádzajúceho rozhodnutia súdu o výživnom. Maloletá od poslednej úpravy výživného v roku 2009 vyrástla, je staršia o 7 rokov, fyzicky i duševne vyspelejšia, v dôsledku čoho sa úmerne jej veku (14 rokov) podstatne zvýšili aj náklady spojené s uspokojovaním jej odôvodnených hmotných potrieb (ošatenie, obuv, jedlo, školské potreby a pod.), ako aj ďalších potrieb pre jej výchovu, vývoj a výživu. Na rozdiel od predchádzajúcej úpravy výživného, kedy maloletá Z. navštevovala druhý ročník základnej školy, t. j. prvý stupeň, v súčasnosti maloletá ukončila 8. ročník základnej školy, t. j. je na druhom stupni základnej školy a začína sa pripravovať na štúdium na strednej škole. Maloletá

v súvislosti s prípravou na Monitor navštevuje doučovanie z matematiky a slovenského jazyka, a to jedenkrát týždenne jednu hodinu po 8 eur, do školy potrebuje cvičné zošity z anglického jazyka, nemeckého jazyka a matematiky, z dôvodu jej fyzického vzhľadu (výška 174 cm, váha 80 kg, veľkosť topánok 43-44) má zvýšené výdavky na oblečenie. Maloletá má problematickú pleť, preto pravidelne absolvuje kozmetické ošetrovanie, ktoré stojí 5 eur a potrebuje tiež lieky na alergiu v sume 4 eur mesačne a ďalší liek v sume 3 eur mesačne. Maloletá sa stravuje doma, pričom matka udáva výdaje na stravu pre maloletú vo výške 210 eur mesačne z dôvodu, že sa jej snaží pripravovať stravu, z ktorej by nepriberala. Maloletá má uzatvorené životné poistenie, ktoré sa platí v sume 13,28 eur mesačne, má výdavky na oblečenie cca 80 eur mesačne, kozmetické a hygienické potreby 10 eur mesačne, školské potreby a výlety cca 5 eur, stomatologické ošetrovanie stojí 20 eur. Vychádzajúc z uvedených skutočností mal súd prvej inštancie za to, že na strane maloletej od poslednej úpravy výživného jednoznačne došlo k podstatnej zmene pomerov odôvodňujúcich zvýšenie výživného, a to jednak zvýšením nákladov v súvislosti s jej vzdelávaním vzhľadom na prechod na iný stupeň školského systému a jej prípravy na budúce povolanie, ako aj zvýšením bežných životných nákladov na oblečenie, obuv, jedlo, hygienické a kozmetické potreby maloletej. Na strane matky súd prvej inštancie zistil, že kým v čase poslednej úpravy výživného matka pracovala v spoločnosti U. Q. s.r.o., kde jej priemerná čistá mesačná mzda bola 1.153,93 eur, v súčasnosti pracuje v spoločnosti Q. M. Q., s.r.o., kde jej priemerný čistý mesačný príjem je 1.363,55 eur a poberá prídavky na dieťa vo výške 23,52 eur. Matka maloletej žije aj so svojim partnerom V. V. a jeho synom mal. X. V., nar. XX.X.XXXX, na ktorého jeho matka platí výživné v sume 80 eur mesačne. Matkin partner má ďalšieho syna, na ktorého platí výživné v sume 100 eur mesačne. Matkin partner je zamestnaný na G. Q. SR a jeho priemerná čistá mesačná mzda je 912,10 eur. Matka iné vyživovacie povinnosti okrem mal. Z. nemá. Výdaje v domácnosti matky predstavujú mesačne: plyn 75 eur, električka 54,60 eur, internet a TV 32,18 eur a štvrťročne voda 14,39 eur. Matka spláca hypotéku na rekonštrukciu domu, v splátkach vo výške 495,56 eur mesačne. Má uzatvorenú životnú poisťku, ktorú platí v sume 35,05 eur mesačne. Otec rovnako ako v čase poslednej úpravy výživného pracuje v spoločnosti X. Q., s.r.o., pričom kým v čase poslednej úpravy výživného mal priemerný čistý mesačný príjem v sume 1.044,08 eur, žil u svojich rodičov, ktorým prispieval na bývanie a stravu sumou 100 eur mesačne a splácal spoločný úver s matkou, v súčasnosti bol jeho priemerný čistý mesačný príjem v roku 2015 vo výške 1.255,74 eur mesačne a za obdobie 1/2016 - 5/2016 bol 1.176,58 eur mesačne. Od poslednej úpravy výživného tak príjem otca mierne vzrástol. Vzrástli aj jeho životné náklady, nakoľko sa znovu oženil, s manželkou vychováva jej dve dcéry, ktoré budú mať 17 a 18 rokov a rovnako sa pripravujú na budúce povolanie. S manželkou si zobrali si úvery na kúpu a vybavenie bytu, tiež na splatenie pôžičiek a auta. Manželka otca P. O. bola v období od 1/2015 - 9/2015 zamestnaná v nemocnici T. N. n. o., kde jej priemerný vymeriavací základ bol 886,93 eur, od 9/2015 do 12/2015 pracovala v Q. C. Q. kde jej priemerný vymeriavací základ bol 332,50 eur. Podľa výplatnej pásky za 1/2016 mala manželka otca v Q. C. Q. čistú mzdu 397,71 eur. V súčasnosti manželka otca pracuje vo G. Z. K., kde mala čistú mzdu v 2/2016 - 517,18 eur, v 4/2016 - 774,20 eur, v 5/2016 - 797,28 eur, v 6/2016 - 767,84 eur. Okrem hypotéky v Q. Q., a.s., ktorú si brali otec s manželkou vo výške 76.000 eur a ktorú splácajú v splátkach po 325,81 eur, má otec ešte ďalšie dva úvery, a to v Q. Q., a.s. na sumu 23.900 eur, ktorý splácajú v splátkach po 321,45 eur a ďalší úver od spoločnosti C. Q. vo výške 21.000 eur s výškou splátky 442,56 eur mesačne. Výdaje v domácnosti otca predstavujú: elektrina 33 eur mesačne, plyn 10 eur štvrťročne, TV a internet 25 eur mesačne, otcov telefón 20 eur mesačne, výdaje na palivo 80 eur mesačne na dochádzku otca do práce, auto výdaje ročne 150 eur na výmenu filtrov a náplní, strava rodiny 220 eur, výživné 90 eur, suma 245 eur do fondu opráv a za služby, dochádzka detí do školy 24 eur, dochádzka manželky do práce v K. 56 eur, telefón detí 2x 6 eur mesačne, telefón manželky 20 eur mesačne, hygiena 5 eur mesačne, zákonná poisťka na auto 77,58 eur ročne, výdavky manželkiných dcér na kozmetické prípravky 10 eur mesačne (jedna študuje kozmetickú vizážistku) a druhá dcéra potrebuje v škole uniformu.

4. Vecne súd prvej inštancie argumentoval tým, že na strane maloletej Z. sú dôvody pre zvýšenie výživného, a to predovšetkým vzhľadom na dlhšie časové obdobie, ktoré uplynulo od poslednej úpravy výživného, odkedy maloletá značne vyrástla, zvýšili sa jej bežné životné náklady, prešla na druhý stupeň základnej školy, s čím sa zvýšili výdavky na školské pomôcky a na prípravu na strednú školu. Maloletá rastie, vyvíja sa, s čím sú spojené výdavky na jej oblečenie, stravu, ako aj ošetrovanie problematickej pleti. U matky súd zistil, že na jej strane došlo tiež k zmene pomerov, keď na rozdiel od času poslednej úpravy výživného matka žije s partnerom a jeho jedným synom, príjem matky od poslednej úpravy výživného mierne vzrástol, avšak matka spláca hypotéku na rekonštrukciu jej nehnuteľnosti, matkin partner má príjem 912,10 eur. U matky súd prihliadol tiež na tú skutočnosť, že zabezpečuje osobnú

starostlivosť o maloletú, uhrádza náklady na domácnosť, v ktorej maloletá žije. K zmene pomerov došlo aj na strane otca maloletej Z., ktorého príjem od poslednej úpravy výživného mierne vzrástol, otec sa oženil, okrem maloletej Z. však ďalšiu vyživovaciu povinnosť nemá, hoci v spoločnej domácnosti s ním, žijú dospievajúce dcéry jeho manželky, vyživovaciu povinnosť k nim majú predovšetkým ich matka a vlastný otec. Súd prvej inštancie pri rozhodovaní o zvýšení výživného pre maloletú prihliadol tiež na tú skutočnosť, že otec maloletej nad rámec určeného výživného žiadnym spôsobom neprispieva, nedáva jej ani žiadne darčeky, s maloletou sa nestretáva, takže všetky aj mimoriadne výdaje maloletej musí matka pokryť s ohľadom na výšku len súdom stanoveného výživného pre otca. Na strane rodičov, ako osôb povinných platiť výživné pre maloletú, súd prvej inštancie nezohľadňoval výdaje, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť, pretože prvoradá je vždy vyživovacia povinnosť rodiča k dieťaťu, ktoré nie je schopné samé sa živiť, pred výdajmi na telefóny, internet, televíziu, na auto, prípadne na úvery, ak povinný rodič na seba dobrovoľne preberie neprimerané majetkové riziká. V súčasnosti otec spláca úvery, ktoré si zobral celkom vo výške 120.900 eur (76.000 eur + 23.900 eur + 21.000 eur) a ktoré spláca spolu vo výške 1.089,82 eur mesačne (325,81 eur + 321,45 eur + 442,56 eur). Takéto úverové zaťaženie otca a jeho terajšej rodiny nemôže byť na ujmu platenia výživného pre maloletú Z., keď povinnosťou rodiča, je predovšetkým venovať všetky svoje sily dôslednému zabezpečeniu výživy svojich detí a podieľať sa tak na všestrannom vývoji svojich detí, ktoré nie sú schopné ešte samé sa živiť a ktoré sú z tohto dôvodu odkázané v plnej miere na svojich rodičov. Zohľadňujúc tak priemerný čistý mesačný príjem otca v roku 2015 vo výške 1.255,74 eur mesačne a za obdobie 1/2016 - 5/2016 v sume 1.176,58 eur mesačne, ako aj dlhšie časové obdobie od poslednej úpravy výživného, tak súd prvej inštancie dospel k záveru, že vzhľadom na potreby maloletej, ako aj majetkové a príjmové pomery otca a jeho odôvodnené výdaje, je dôvodným zvýšenie výživného pre maloletú Z. z doterajšej sumy 90 eur mesačne na sumu 230 eur mesačne, ktorú vyživovaciu povinnosť otca súd zvýšil odo dňa podania návrhu matky na súd, t. j. od 16.5.2016, teda nie spätne od 6.5.2016, ako žiadala matka, nakoľko nezistil a matka nepreukázala žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa podľa § 77 ods. 1 Zákona o rodine, ktoré by odôvodňovali zvýšenie výživného spätne pred podaním návrhu na súd. Zvýšením výživného vznikol otcovi nedoplatok na zročnom výživnom za obdobie od 16.5.2016 do 31.7.2016 vo výške 402,26 eur, a to za 16 dní mesiaca máj 2015 nedoplatok 72,26 eur (t. j. 230 eur - 90 eur = 140 eur; 140 eur : 31 dní x 16 dní = 72,26 eur) a nedoplatok za mesiace jún až júl r. 2016 t. j. 2 x 140 eur = 280 eur, keď v zmysle zhodného tvrdenia rodičov mal otec nedoplatok na bežnom výživnom v sume 50 eur, teda nedoplatok na výživnom spolu predstavuje sumu 402,26 eur (72,26 eur + 280 eur + 50 eur). Vzhľadom na výšku nedoplatku povolil súd prvej inštancie otcovi zaplatiť nedoplatok na zročnom výživnom pre maloletú Z. v sume 402,26 eur v mesačných splátkach po 15 eur spolu s bežným výživným, pod hrozbou straty výhody splátok. Žiadnemu z účastníkov súd prvej inštancie nepriznal nárok na náhradu trov konania, pretože prejednával vec v konaní, ktoré mohlo začať aj bez návrhu.

5. Proti tomuto rozsudku súdu prvej inštancie podal písomne odvolanie otec. Otec v odvolaní uviedol, že v žiadnom prípade sa nevyhýba povinnosti platiť výživné na maloletú, nesúhlasí však s výškou sumy, na ktorú súd prvej inštancie zvýšil výživné. Táto suma je pre neho neprimerane vysoká, poukazuje na svoju finančnú situáciu, ktorú v konaní zdokladoval a taktiež na skutočnosť, že súd prvej inštancie prihliadol na skutočnosť, že matka má zvýšené výdavky súvisiace s rekonštrukciou rodinného domu, pričom na jeho zvýšené výdavky v súvislosti so zabezpečením bytu nebolo prihliadnuté. Je si vedomý, že výživné na dieťa má prednosť pred akýmikoľvek inými výdavkami rodičov a jeho úverové zaťaženie nemôže byť na ujmu platenia výživného pre maloletú, avšak má za to, že toto zvýšenie by nemalo byť v takej miere, ktorá by ohrozovala finančnú situáciu povinného rodiča. Takto určená výška výživného v sume 230 eur mesačne, je však pre neho skutočne likvidačná. Súd prvej inštancie mal zohľadniť aj skutočnosť, že pri takto stanovenej výške výživného je viac ako pravdepodobné, že nebude ďalej schopný svoje úvery splácať, čím mu môžu vzniknúť ďalšie náklady spojené s vymáhaním pohľadávky veriteľov. Určite nie je v záujme maloletej, aby sa dostal do platobnej neschopnosti. S manželkou sa už teraz musia uskrnovať, majú finančné problémy, ktoré sú okrem úverového zaťaženia spôsobené aj tým, že otec dcér jeho manželky neplatí výživné, v dôsledku čoho bola nútená manželka podať návrh na vykonanie exekúcie. Navyše obe dcéry manželky sú v súčasnosti tehotné. Súd prvej inštancie nevzal do úvahy skutočnú odôvodnenosť potrieb maloletej, predovšetkým sumu na stravu maloletej považuje za prehnanú. V domácnosti s jeho manželkou majú rovnaké náklady na stravu spolu štyria členovia domácnosti. Taktiež nie je možné súhlasiť s tvrdením matky, že 14 ročné dieťa má náklady ako dospelý človek. Ak sa požaduje zvýšenie výživného, je potrebné nie len skúmať príjmy rodičov a ich partnerov, s ktorými žijú v spoločnej domácnosti, ale i potreby na strane dieťaťa a ich zvýšenie oproti predchádzajúcemu obdobiu. Súd prvej inštancie nedostatočne zohľadnil príjmy a výdavky rodičov,

konkrétne nebral do úvahy príjem partnera matky. Z toho vyplýva, že súd prvej inštancie neúplne zistil skutočný stav veci. V zmysle vyššie uvedených skutočností navrhuje, aby bolo rozhodnuté o zvýšení výživného na maloletú zo sumy 90 eur mesačne na sumu 110 eur mesačne.

6. Matka a kolízny opatrovník maloletej odvolanie nepodali.

7. K odvolaniu otca sa písomne vyjadril kolízny opatrovník maloletej. Vo vyjadrení uviedol, že vzhľadom na vykonané dokazovanie odporúča napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdiť.

8. K odvolaniu otca sa písomne vyjadrila matka. Vo vyjadrení uviedla, že na sume výživného trvá. Mesačné výdavky maloletej sú opodstatnené a samozrejme výdavky, ktoré nevznikajú mesačne ale niekoľkokrát do roka, sú rozrátané na 12 mesiacov. Ani po súdnom pojednávaní o zvýšení výživného nenastala z otcovej strany zmena styku s maloletou, aj naďalej nemá záujem o maloletú. Otec sa zaťažil neúmernymi pôžičkami a tým nemôže trpieť maloletá. Navrhuje, aby odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok.

9. Odvolací súd vo veci rozhodoval podľa ustanovení zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku účinného od 1.7.2016, ktorým bol zrušený doterajší zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, pričom podľa ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti a ustanovení zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku účinného od 1.7.2016, pričom podľa ustanovenia § 2 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak (tzv. vzťah subsidiarity).

10. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 Civilného sporového poriadku), oprávneným subjektom - účastníkom (§ 359 Civilného sporového poriadku), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie prípúšťa (§ 355 ods. 1 Civilného sporového poriadku), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 363 Civilného sporového poriadku) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. f) a h) Civilného sporového poriadku v spojení s § 62 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez viazanosti rozsahom (§ 65 Civilného mimosporového poriadku) a dôvodmi odvolania (§ 66 Civilného mimosporového poriadku), s prihliadnutím na prípadné vady konania, iba ak by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ktoré ale nezistil (§ 67 Civilného mimosporového poriadku), bez potreby zopakovania alebo doplnenia dokazovania (§ 68 Civilného mimosporového poriadku), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 Civilného sporového poriadku a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na verejnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 Civilného sporového poriadku) a dospel k záveru, že odvolaniu nie je možné priznať úspech, keďže napadnutý rozsudok v spojení s opravným uznesením je vo výrokoch vecne správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie (§ 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

11. Pretože odvolací súd v plnom rozsahu preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, na základe ktorého dospel k správny skutkový záverom, pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie návrhom uplatneného nároku a pretože odvolací súd v celom rozsahu zdieľa i právne závery súdu prvej inštancie vo veci, ktorý na vec aplikoval správne hmotnoprávne ustanovenia a tieto v súvislosti s danou vecou i správne vyložil a preto sa stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, s poukazom na ustanovenie § 387 ods. 2 Civilného sporového poriadku odvolací súd konštatuje správnosť jeho dôvodov a už iba odkazuje na správne a presvedčivé písomné vyhotovenie rozsudku. Odvolací súd ani s prihliadnutím na uplatnené odvolacie argumenty nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov súdu prvej inštancie odchýliť a nemôže preto dať za pravdu odvolateľovi. Na zdôraznenie správnosti záverov súdu prvej inštancie sa potom žiada dodať už len nasledovné:

12. Predmetom konania na súde prvej inštancie bolo zvýšenie výživného otca pre maloletú. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom v spojení s opravným uznesením zvýšil vyživovaciu povinnosť otca na maloletú zo sumy 90 eur mesačne na sumu 230 eur mesačne s účinnosťou od 16.5.2016 (I. výrok), rozhodol o nedoplatku na zročnom výživnom za obdobie od 16.5.2016 do 31.7.2016 vo výške 402,26 eur (II. výrok), zmenil rozsudok, ktorým sa ostatný krát rozhodovalo o výživnom pre maloletú (III. výrok)

a napokon rozhodol o náhrade trov konania účastníkov (IV. výrok). Rozsudok súdu prvej inštancie odvolaním napadol otec. S poukazom na vyššie uvedené bolo úlohou odvolacieho súdu posúdiť, či boli splnené podmienky pre zvýšenie výživného otca pre maloletú, odkedy a v akom rozsahu.

13. Plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť (§ 62 ods. 1, 2, 3, 4 a 5 Zákona o rodine). Výživné pľnoletých detí upraví súd len na návrh (§ 65 ods. 3 Zákona o rodine).

14. Pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu, rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie. Výživné nemožno priznať, ak by to bolo v rozpore s dobrými mravmi; to neplatí, ak ide o výživné pre maloleté dieťa (§ 75 ods. 1, 2 Zákona o rodine).

15. Stanovenie vyživovacej povinnosti povinného rodiča nie je nemenné. Môže dôjsť totiž k zmene pomerov ako na strane povinného rodiča, tak i na strane oprávneného dieťaťa, pokiaľ sa výrazným spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov, môžu znamenať dôvod pre novú úpravu vyživovacej povinnosti. Súd pri svojom rozhodovaní v takomto konaní zisťuje okolnosti dôležité pre určenie pôvodnej vyživovacej povinnosti a posudzuje, či sa tieto okolnosti podstatne a výrazným spôsobom zmenili, či podstatne a výrazným spôsobom zasahujú do pomerov účastníkov a či ide o zmenu, ktorá je spôsobilá privodiť potrebu novej úpravy vyživovacej povinnosti. Medzi najčastejšie dôvody zmeny pomerov možno zaradiť uplynutie dlhšieho obdobia od poslednej úpravy vyživovacej povinnosti, ďalej podstatná zmena zárobkových možností a schopností povinného rodiča, prípadne i rodiča, ktorému je dieťa zverené do výchovy, pribudnutie či ukončenie vyživovacej povinnosti, ktorá bola zohľadňovaná v čase posledného rozhodnutia, u detí nastúpenie ďalšej, vyššej formy štúdia zabezpečujúcej prípravu na budúce povolanie a iné.

16. Z vyššie citovaných ustanovení Zákona o rodine vyplýva, že konkrétna výška výživného je ovplyvňovaná faktormi jednak na strane výživou oprávneného dieťaťa, jednak na strane výživou povinného rodiča. Na strane oprávneného dieťaťa je potrebné skúmať jeho skutočné odôvodnené potreby s ohľadom na zákonnú mieru povinnosti rodiča, ktorá je daná tým, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Oprávnené potreby pritom nezahŕňajú iba stravovanie, ale sú dané širšie jednak potrebami bytovými, odevnými, zdravotnými, kultúrnymi a závisia predovšetkým od veku, zdravotného stavu, schopností živiť sa sám, schopností starať sa o seba a podobne. Vo všeobecnosti možno za odôvodnené (opodstatnené) potreby z hľadiska plnenia vyživovacej povinnosti považovať náklady spojené s výživou, ošatením, bývaním, starostlivosťou o zdravie, ako aj náklady súvisiace so vzdelaním, výchovou, kultúrnym a športovým vyžitím a záujmami. Medzi odôvodnené potreby nepatria len pravidelné mesačné výdavky, ale aj náhodné výdavky, ktoré napríklad súvisia so zdravotným stavom oprávneného ako sú napr. liečebné náklady. Súd na ne musí pri určovaní výživného prihliadnuť. Rámec odôvodnených potrieb sa súčasne so zmenenými ekonomickými pomermi a nárastom spotreby rozširuje. Na strane oprávneného sa tiež skúmajú jeho schopnosti, možnosti a majetkové pomery, existencia a počet iných osôb povinných poskytovať výživu a ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery, počet nimi vyživovaných osôb a výška takéhoto výživného ako i vyživovaciu povinnosť iných povinných voči týmto osobám.

17. Na strane povinného rodiča je nevyhnutné prihliadnuť na okruh osôb, ktoré sú povinné poskytovať výživné dieťaťu a výšku a spôsob už poskytovaných plnení, kde je potrebné zohľadniť tiež starostlivosť o dieťa a jeho domácnosť. Na strane povinného sa prihliada tiež najmä na jeho schopnosti, teda faktické príjmy, ale i na jeho možnosti, teda na to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek,

zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosť, zručnosti, pracovné skúsenosti i situáciu na trhu práce. Okrem toho je potrebné vždy vyhodnotiť i majetkové pomery oboch povinných rodičov. Táto kategória zahŕňa jednak majetok rodičov a jednak ich životný štandard, ktorým sa navonok prezentujú. Okrem uvedeného na strane povinného rodiča je vždy potrebné prihliadnuť k počtu, druhu, výške a dôvodnosti iných vyživovacích povinností a zároveň na okruh osôb, ktoré sú povinné týmto oprávneným poskytovať výživné, ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery. Súd je povinný prihliadať tiež na zárobkové možnosti povinných rodičov podľa príjmov z obdobia pred zmenou zamestnania vtedy, ak sa preukáže, že to bol rodič, ktorý sa vzdal bez vážneho dôvodu výhodnejšieho zamestnania alebo zárobku. V takom prípade je súd povinný skúmať dôvody, ktoré ho viedli k strate na príjmoch alebo majetku.

18. Výživné na maloletú bolo naposledy určené rozsudkom Okresného súdu Trnava č. k. 12C/67/2009-31 zo dňa 30.10.2009 na sumu 90 eur mesačne. Maloletá má toho času 14 rokov, navštevuje druhý stupeň základnej školy, teda nie je schopná sama sa živiť, preto vyživovacia povinnosť rodičov k maloletej trvá. Vzhľadom na to podala matka návrh na zvýšenie vyživovacej povinnosti otca ako povinného, ktoré výživné bolo možné maloletej priznať najskôr odo dňa začatia súdneho konania (§ 77 ods. 1 veta druhá Zákona o rodine), keď v konaní neboli zistené dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré možno priznať výživné i spätne pred podaním návrhu. Preto súd prvej inštancie postupoval správne, keď vyživovacia povinnosť zvýšil odo dňa podania návrhu na súd, teda odo dňa 16.5.2016, hoci matka žiadala zvýšenie výživného už odo dňa 6.5.2016.

19. Vychádzajúc z výsledkov súdom prvej inštancie vykonaného dokazovania súd prvej inštancie správne skonštatoval, že v danej veci sú splnené podmienky pre zvýšenie zvýšeného výživného v prospech maloletej. Maloletá v čase podania návrhu navštevovala ôsmy ročník na základnej škole (aktuálne je v školskom roku 2016/2017 žiačkou deviateho ročníka na základnej škole). Od poslednej úpravy výživného, kedy maloletá navštevovala druhý ročník na základnej škole, uplynulo dlhé časové obdobie, v čase rozhodovania súdu prvej inštancie to bolo 6 rokov a 6 mesiacov, teda už len samotným uplynutím doby došlo objektívne k podstatnej zmene pomerov na strane maloletej, kedy prirodzene vzrástli jej potreby nielen na bežné životné náklady ale predovšetkým v súvislosti s prípravou na budúce povolanie, keďže v čase ostatnej úpravy výživného navštevovala prvý stupeň na základnej škole a aktuálne navštevuje druhý stupeň na základnej škole. Prechod maloletej na druhý stupeň základnej školy v súdnej praxi predstavuje vždy výrazný nárast odôvodnených potrieb tohto dieťaťa a podstatnú zmenu pomerov na jeho strane. Prejavuje sa to i zvýšenými výdavkami a nákladmi, ktoré matka v súvislosti s touto zmenou pomerov musí pre dieťa uhrádzať. V súvislosti so starostlivosťou o maloletú matka uhrádza stravovanie, vreckové, učebné pomôcky, hygienické potreby, oblečenie, ďalej je potrebné hradiť náklady na školské aktivity (výlety, športové potreby a iné). Matka tiež hradí maloletej výdavky na doučovanie z dôvodu prípravy maloletej na monitor v deviatom ročníku základnej školy a rovnako náklady na lieky pre maloletú, keďže maloletá trpí alergiou. Od poslednej úpravy výživného na strane maloletej vzhľadom na uvedené jednoznačne došlo k podstatnej zmene pomerov odôvodňujúcich určenie vyššieho výživného, pričom odvolací súd má za to, že doposiaľ stanovené výživné v sume 90 eur mesačne je výživným nepostačujúcim, ktoré nemôže pokryť odôvodnené výdavky maloletej, u ktorej nastala výrazná zmena pomerov nastúpením na druhý stupeň základnej školy a tiež s prihliadnutím na vek a odôvodnené potreby tohto maloletého dieťaťa znamenajúce nárast jeho životných nákladov. Maloletá je dieťaťom v období prudkého duševného a telesného rastu, kedy jej výdavky na stravovanie, oblečenie, hygienické potreby, kultúrne i športové výdavky nepochybne výrazne vzrástli, čo je spôsobené i vekom maloletej a z tohto dôvodu táto výrazná zmena pomerov, ktorá nastala i uplynutím podstatne dlhšej doby od ostaného určenia výživného (maloleté je strašia o sedem rokov), je nepochybne dôvodom zvýšenia doterajšieho výživného zo strany otca.

20. Vykonaným dokazovaním, ako vyplýva z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, bolo tiež preukázané, že na strane povinných osôb voči maloletej, sú dané dostatočné majetkové pomery pre to, aby boli vyššie uvedené potreby maloletej výživným pokryté. Na strane matky došlo k zvýšeniu jej príjmu, keď v čase ostatnej úpravy výživného mala príjem 1.153,93 eur, jej aktuálny príjem predstavuje za obdobie od júna 2015 do júna 2016 sumu 1.363,55 eur. Na strane otca došlo k zvýšeniu príjmu od ostatnej úpravy výživného, keď v čase ostatnej úpravy výživného mal príjem 1.044,08 eur, aktuálne jeho príjem predstavoval v roku 2015 sumu 1.255,74 eur a od januára 2016 do mája 2016 sumu 1.176,58 eur. Pokiaľ otec v odvolaní poukazoval na to, že súd prvej inštancie neprihliadol na to, že má zvýšené výdavky spojené so zabezpečením bytu, táto odvolacia námietka nie je dôvodná. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku jednoznačne vyplýva, že súd prvej inštancie prihliadol i na výdavky otca spočívajúce v splácaní

dvoch úverov v Q. Q., a.s. vo výške 79.000 eur v splátkach po 325,81 eur mesačne a vo výške 23.900 eur v splátkach po 321,45 eur a v splácaní jedného úveru od C. Q. a.s. vo výške 21.000 eur v splátkach po 442,56 eur mesačne. V nadväznosti na to však súd prvej inštancie správne konštatoval, že takéto úverové zaťaženie nemôže byť na ujmu platenia výživného pre maloletú, keďže v zmysle § 62 ods. 5 Zákona o rodine výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov a v zmysle § 77 ods. 1 Zákona o rodine sa pri určení výživného prihliada na neprimerané majetkové riziká, ktorý povinný na seba zoberie. Pokiaľ otec poukazoval na to, že v prípade zvýšenia výživného je potrebné nielen skúmať príjmy rodičov a ich partnerov, ale i potreby na strane dieťaťa, túto obranu otca považuje odvolací súd za nedôvodnú, pretože vykonaným dokazovaním boli dostatočne preukázané aj výdavky nielen rodičov na bývanie, na domácnosť a uspokojovanie každodenných potrieb ale i na samotné dieťa (ošatenie, obuv, strava, hygienické potreby, životná poisťka, náklady na zdravotnú starostlivosť a ostatné náklady na štúdium, napr. nákup školských pomôcok a pod.). Pokiaľ otec poukazoval na to, že súd prvej inštancie nebral do úvahy príjem partnera matky, toto tvrdenie neobstojí, keďže súd prvej inštancie v rámci dokazovania zisťoval príjem partnera matky, ktorý predstavuje za obdobie od júla 2015 do júna 2016 sumu 912,10 eur a tento zohľadnil i v rámci rozhodovania, rovnako zisťoval a zohľadnil i pri rozhodovaní príjem manželky otca (1/2016 v sume 397,71 eur, 2/2016 v sume 517,18 eur, 4/2016 v sume 774,20 eur, 5/2016 v sume 797,28 eur, 6/2016 v sume 767,84 eur). Pokiaľ otec v odvolaní argumentoval, že otec dvoch dcér jeho manželky neplatí výživné a dcéry jeho manželky sú v súčasnosti tehotné, je tento odvolací argument nedôvodný, nakoľko otec nemá vyživovaciu povinnosť k dcéram jeho manželky, a preto nemožno túto skutočnosť vo vzťahu k vyživovacej povinnosti otca k maloletej vziať do úvahy. Napokon je neopodstatnená aj odvolacia námietka otca, že určená výška výživného je pre neho likvidačná, keďže v zmysle ustálenej rozhodovacej praxe by sa výživné zamestnaného rodiča malo pohybovať v rozpätí 20 - 30% jeho priemerného čistého mesačného príjmu (samozrejme s možnosťou rôznych modifikácií najmä v závislosti na počte vyživovacích povinností či potrebách jednotlivých výživou oprávnených, ale aj povinných osôb), ktorému východisku pri rozhodovaní o výške výživného zodpovedá aj súdom prvej inštancie určené výživné.

21. Vykonaním dokazovaním bolo nepochybne preukázané zvýšenie životných nákladov maloletej v súvislosti s nastúpením na druhý stupeň základnej školy vyžadujúcich určenie vyššieho výživného. Zároveň je maloletá od času pôvodného určenia výživného staršia o sedem rokov, čiže je zrejme, že museli vzrásť jej náklady a odôvodnené potreby, čo sa nevyhnutne muselo premietnuť aj do celkových nákladov matky zabezpečujúcej osobnú starostlivosť o maloletú. Podiel matky na výživnom na maloletú v peňažnej forme i vo forme osobnej starostlivosti sa teda postupne zvyšoval bez toho, aby počas pomerne dlhého obdobia takmer 7 rokov došlo k zvýšeniu výživného plateného otcom na maloletú, pričom treba zohľadniť aj tú skutočnosť, že otec okrem súdom určeného výživného maloletej osobitne neprispieva (dokonca má dlh na výživnom), nepodieľa sa na jej mimoriadnych výdavkoch s výnimkou sumy 180 eur na tábor ešte v roku 2013 a dokonca jej v poslednom období nedáva ani príležitostné darčeky.

22. Zo skutočností zistených ohľadom majetkových pomerov otca súdom prvej inštancie je jednoznačné, že osobné, majetkové a zárobkové pomery otca sú dostatočné na to, aby bol schopný platiť mesačné výživné na maloletú v súdom prvej inštancie určenej sume 230 eur, pri správnom zohľadnení pomeru matky na výživnom. Rodič má povinnosť prispievať na výživu dieťaťa až do času, kým dieťa nie je schopné sa samo živiť. Nemožno pritom súhlasiť s vyjadrením otca, že výživné na maloletú bolo zvýšené neprimerane a na jeho ujmu, pretože v danom prípade bolo preukázané zvýšenie životných nákladov maloletej a v posudzovanom prípade treba zdôrazniť aj zásadu, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov, preto stanovené výživné odráža životnú úroveň povinného. Životná úroveň otca sa tak musí prejavovať jeho dávkami výživného pre maloletú.

23. Odvolací súd zohľadnil všetky vyššie uvedené skutočnosti, tiež prihliadol na okolnosť, že životná úroveň detí je odrazom životnej úrovne ich rodičov a dospel k záveru, že súd prvej inštancie rešpektujúc vyživovaciu povinnosť otca k maloletej a zákonné kritéria rozhodujúce pre stanovenie rozsahu tejto vyživovacej povinnosti, určil vyživovaciu povinnosť otca k maloletej správne. Výživné v sume 230 eur mesačne od 16.5.2016 je vzhľadom na vek maloletej, aktuálne životné náklady a tendenciu zvyšovania jej životných nákladov v budúcnosti primerané. Odvolací súd považuje výživné v sume 230 eur od otca spolu s výživným a osobnou starostlivosťou od matky za postačujúce pre pokrytie potrieb maloletej, jej záujmov, berúc do úvahy skutočnosť, že rodičia nemajú okrem maloletej žiadnu inú vyživovaciu povinnosť.

24. Ďalšie odvolacie argumenty otca odvolací súd považoval pre rozhodnutie vo veci samej za nerozhodné, bez potreby sa nimi osobitne vysporiadať. I podľa už konštantnej judikatúry tak národných, ako aj nadnárodných súdov, súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku účastníka konania, ktorý ju nastolil. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty účastníkov konania (porovnaj napríklad rozhodnutia ÚS SR II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04, II. ÚS 200/09 a podobne). Na ďalšiu irelevantnú argumentáciu zachádzajúcu podrobne do nadbytočných detailov, nespôsobilú ovplyvniť výšku výživného, preto odvolací súd nepovažoval za potrebné reagovať špecifickou odpoveďou.

25. S poukazom na uvedenú argumentáciu súd prvej inštancie postupoval správne, ak preskúmaným rozsudkom výživné otca na maloletú zvýšil s účinnosťou od 16.5.2016 zo sumy 90 eur mesačne na sumu 230 eur mesačne. Súd prvej inštancie správne vyčíslil i nedoplatok na zročnom výživnom a v súlade s ustanovením § 232 ods. 3 Civilného sporového poriadku otcovi povolil zaplatiť ho v mesačných splátkach, ktorú časť rozhodnutia žiaden z účastníkov nenamietal. Súd prvej inštancie zároveň správne v zmysle § 121 Civilného mimosporového poriadku vyslovil, že sa tým zmenilo predchádzajúce súdne rozhodnutie o výživnom na maloletú. Napokon súd prvej inštancie tiež správne s použitím § 52 Civilného mimosporového poriadku rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Bolo preto dôvodným, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa ustanovenia § 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku potvrdil.

26. O náhrade trov tohto odvolacieho konania bolo rozhodnuté v zmysle § 52 a 58 Civilného mimosporového poriadku s použitím § 396 ods. 1 Civilného sporového poriadku tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania, pričom žiaden z účastníkov nepodal návrh na náhradu trov konania v zmysle § 57 Civilného mimosporového poriadku.

27. Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).